

ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศภูมิภาคแม่น้ำโขง

สภาพปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในแต่ละประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง ไม่ว่าจะเป็น ประเทศลาว , กัมพูชา , เวียดนาม , เมียนมาร์ , จีน และประเทศไทย มีความแตกต่างกันตั้งแต่คำจำกัดความ สาเหตุของปัญหา ซึ่งมีหลายประการทั้งจากความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางสังคม หรือการสร้างค่านิยมที่ผิด ๆ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคนี้ จึงทำให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน อันจะเป็นการปูพื้นฐานไปสู่แนวคิดในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

2.1 สภาพปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศภูมิภาคแม่น้ำโขง

2.1.1 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ก. คำจำกัดความของการค้าหญิงและเด็ก

นิยามของ "การค้าหญิงและเด็ก" สำหรับประเทศลาว หมายถึง อาชญากรรมประเภทหนึ่งที่มีลักษณะของการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้า การลักพาตัว การนำผู้หญิงและเด็กมาค้าประเวณี การล่อลวง การซื้อขายผู้หญิงและเด็กอย่างผิดกฎหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทางเพศ หรือการใช้แรงงานทั้งในประเทศและข้ามชาติ¹

ข. ประเภทของการค้าหญิงและเด็กที่เกิดขึ้นในประเทศลาว

1. การค้าหญิงและเด็กเพื่อการค้าประเวณีภายในประเทศ

---

¹D.D Bounyavong and K.P. Phiatheb,"The Situation of Trafficking in Women" Proceedings of The 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children (Bangkok : Mekong Region Law Centre and office of The National Commission on Women's Affairs of Thailand in cooperation with SEAFILD/CIDA and UNICEF-Thailand, 1999), p.281.

โดยประชาชนจากหมู่บ้านในชนบทที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรต่างอพยพเข้ามาขายแรงงานในเมือง เช่นที่ Vientiane ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะคอยตรวจสอบและจับกุมสถานบริการทางเพศเป็นครั้งครา แต่เนื่องจากความไม่เข้มงวดกวดขันในการบังคับใช้กฎหมาย จึงทำให้ยังพบการค้าประเวณีอยู่ตาม ไนต์คลับ , โรงแรม , เกสต์เฮาส์ และภัตตาคารต่าง ๆ ซึ่งเมื่อมีผู้หญิงและเด็กสาวจากชนบท ผู้ด้อยโอกาสเนื่องจากยากจนและขาดการศึกษา เข้ามาหางานทำในเมือง จึงเป็นเรื่องง่ายที่จะถูกส่งลวงเข้าไปทำงานในสถานบริการทางเพศประเภทต่าง ๆ และแม้กระทั่งการหาเลี้ยงชีพด้วยการขายบริการทางเพศ นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า .นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมักจะนิยมเด็กสาวชาวลาว เนื่องจากความเข้าใจที่ผิด ๆ ว่าเด็กหญิงชาวลาวยังบริสุทธิ์ ปลอดภัยจากโรคติดต่อ โดยเฉพาะโรคเอดส์ ทั้งที่จริง ๆ แล้ว โรงเรียนในประเทศลาวยังล้าสมัย ไม่มีหลักสูตรที่สอนการป้องกันโรคติดต่อทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย²

2. การค้าหญิงและเด็กข้ามชาติเพื่อการค้าประเวณีในประเทศไทย

กรณีที่เกิดขึ้นจริงตามในช่วงปี ค.ศ. 1994 พบว่าเอเยนต์นักค้าหญิงและเด็ก จำนวน 4 คน ถูกจับกุมในข้อหาส่งเด็กหญิงเพื่อไปค้าบริการทางเพศใน Vientiane ในกรณีหนึ่งพบว่าผู้กระทำผิดเป็นคนในเครื่องแบบ ซึ่งได้เข้าไปในหมู่บ้านในจังหวัด Bokeo เสนอเงินให้กับครอบครัวของเด็กสาวเหล่านั้น เพื่อแลกเปลี่ยนกับการนำเด็กไปใช้แรงงานในโรงงาน และท้ายที่สุดเด็กสาวเหล่านี้ก็มาจบลงที่การขายบริการทางเพศในช่อง หรือสถานบริการทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่ของประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีรายงานจากเจ้าหน้าที่ในจังหวัด Savanakheth รายงานว่า มีเด็กจาก Savanakheth เป็นจำนวนมากกว่า 15,000 คน เดินทางเข้ามาหางานทำในประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 1995 ซึ่งส่วนใหญ่แล้วลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมาย และเป็นเด็กหญิงที่อายุต่ำกว่า 15 ปี

สำหรับสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของปัญหาการค้าหญิงและเด็กที่เกิดขึ้นในประเทศลาว พบว่ามาจากการที่ผู้ประกอบการบางคนให้ความเอาใจใส่แก่บุตรหลานไม่เพียงพอ ตามชนบทบางพื้นที่ พ่อแม่สนับสนุนให้ลูกทำงานที่บ้าน , ทำนา , หรืองานอะไรก็ได้ที่สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้มากกว่าสนับสนุนให้เรียนหนังสือ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นค่านิยมที่ผิด ๆ ของสังคมในชนบท ด้วยเหตุนี้จึงทำให้หญิงสาวและเด็กเหล่านี้มีการศึกษาดำ ขาดความชำนาญในอาชีพต่าง ๆ มองเห็นคุณค่าของ

² Ibid., p.282.

ตัวเองต่ำ และยากจน จึงถูกอาชญากร นักค้าหญิงและเด็ก ล่อลวงเพื่อแสวงประโยชน์ที่มีควรได้ในทางเพศได้โดยง่าย³

สำหรับประเทศลาว ซึ่งยังคงเป็นประเทศด้อยพัฒนา และไม่มีทรัพยากรเพียงพอในการที่จะแก้ไขปัญหาระดับชาติเช่นปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศได้ สิ่งหนึ่งที่รัฐบาลของประเทศลาวพอจะดำเนินการได้ก็คือ การแก้ไขปัญหาคาชาคนในแถบชนบทของประเทศ ซึ่งอาจจะช่วยลดจำนวนผู้อพยพเข้ามาทำงานในเมือง รวมทั้งเดินทางไปหางานทำยังต่างประเทศได้ โดยจะต้องมีการพัฒนาให้มีความเจริญในแถบชนบทซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าการสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านไม่อพยพเข้าสู่ตัวเมืองเป็นเรื่องที่ทำได้ยากก็ตาม ทั้งนี้เนื่องมาจากหมู่บ้านในชนบทและบริเวณโดยรอบไม่มีงานให้ทำอย่างเพียงพอ ดังนั้นมาตรการในการที่จะเปลี่ยนสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นพฤติกรรมของชาวบ้าน จึงจำเป็นที่จะต้องทำอย่างละเอียดรอบคอบ นอกจากนี้ การตรวจสอบบริเวณพรมแดนที่เป็นรอยต่อกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างระมัดระวัง อาทิเช่น บริเวณพื้นที่ 1,730 กิโลเมตร จากแนวชายแดนที่ติดกับประเทศไทย จะช่วยป้องกันการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งอาจจะช่วยลดจำนวนหญิงและเด็กที่ถูกค้าข้ามเขตแดนได้บ้าง⁴

2.1.2 ราชอาณาจักรกัมพูชา

ก. คำจำกัดความของการค้าหญิงและเด็ก

ในภาษาเขมร "การค้าหญิงและเด็ก" หมายถึง การค้ามนุษย์ โดยไม่จำเป็นต้องอพยพหรือเคลื่อนย้าย แต่รวมถึงการนำเหยื่อไปขายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง การค้าหญิงและเด็กจึงประกอบไปด้วย

1. การล่อลวง หรือการลักพา ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด
2. เพื่อขายหรือเพื่อค้าประเวณี ซึ่งจะพบได้ในการให้คำจำกัดความในกฎหมายของกัมพูชา⁵

³ Ibid., p. 283.

⁴ Ibid., p.284.

⁵ Sin Kim Sean and Ashley Barr, "Illegal Labour Movements : The Case of Trafficking in Women for Sexual Exploitation" Proceedings of The 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children. op.cit.. p.219.

เนื่องจากการดำเนินการของการค้าหญิงและเด็ก กับผลของการแสวงประโยชน์ที่มีควรได้จากการค้าประเวณี จะมีความเชื่อมโยงใกล้เคียงกันทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ จึงต้องมีการแยกแยะให้เห็นถึงความแตกต่าง ผู้หญิงและเด็กหญิงที่ถูกค้ามาจะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงทาส ถูกบังคับให้ทำงานรับแขกโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ในขณะที่หญิงโสเภณีจะถูกค้ามาในระยะแรก และด้วยเหตุนี้ผู้เชี่ยวชาญในกัมพูชา จึงไม่ใช่คำว่า "ผู้ค้าบริการทางเพศ" สำหรับกรณีนี้ เนื่องจากสันนิษฐานได้ว่าเหยื่อของการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ จะไม่ได้รับค่าตอบแทนจากธุรกิจทางเพศ และไม่อาจเลือกสถานที่ทำงานได้โดยอิสระ⁶

สำหรับการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ เกิดขึ้นระหว่างประเทศกัมพูชา เวียดนาม และประเทศไทย โดยมี 3 วิธีที่ใช้ย้ายถิ่นจากประเทศเวียดนามมายังกัมพูชา ได้แก่

- ทางบก โดยหลีกเลี่ยงด่านตรวจคนเข้าเมือง
- ทางอากาศ โดยเครื่องบิน ซึ่งใช้ในกรณีที่มิพาสปอร์ต
- ทางเรือ ซึ่งคิดค่าเดินทางประมาณ 20 \$ US ต่อหัว⁷

แต่การค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศที่พบส่วนมากมักเกิดจากประเทศกัมพูชามายังประเทศไทย โดยมีรายงานของ IOM ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1997 เกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กระหว่างประเทศกัมพูชากับประเทศไทยว่า กระบวนการค้าหญิงและเด็กมายังประเทศไทยของนักค้าหญิงและเด็ก จะคล้ายกับกระบวนการที่ใช้กับการค้าหญิงและเด็กในประเทศ แต่ก็มีเหตุผลอื่นนอกเหนือจากการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีที่ทำให้ชาวกัมพูชาถูกนำมายังประเทศไทย หญิงสาวชาวกัมพูชาบางคนวาดหวังเอาไว้ว่าประเทศไทยมีความมั่งคั่งและโอกาสดี ๆ ในการทำงาน จึงทำให้ถูกล่อลวงได้ง่าย นอกจากนี้ในรายงานยังแสดงด้วยว่า กระบวนการดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย กรณีที่มีการขนส่งหญิงสาวและเด็กข้ามเขตแดน ซึ่งมีการกระทำกันในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม⁸

⁶ Ibid., pp.219-220.

⁷ Ibid., p.222.

⁸ Anders Knudsen, Florian G. Forster, Cambodia Woman's Development Association and Tim Seaman, Two Report on The Situation of Women and Children Trafficked from Cambodia and Vietnam to Thailand (Cambodia : GAATW, IOM and CWDA, 1997), p.15.

สำหรับพื้นที่ 3 แห่ง ที่พบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กมากที่สุด ระหว่างประเทศกัมพูชากับประเทศไทย คือ

1. จากเมืองปอยเปต ประเทศกัมพูชา มายังอำเภออรัญประเทศของประเทศไทย โดยผู้ย้ายถิ่นจะร่วมเดินทางกับพ่อค้า หรือนักธุรกิจ ที่จะต้องเดินทางข้ามเขตแดนเสมอ
2. จากจังหวัดโกะกง ประเทศกัมพูชา มายังจังหวัดตราด ประเทศไทย นักค้าหญิงและเด็กที่ผ่านเส้นทางดังกล่าวจะเดินทางโดยเรือ หรือรถ
3. เดินทางผ่านตามแนวป่า ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนจุดเล็ก ๆ เช่น ตามแนวพรมแดนจังหวัดสุรินทร์⁹

ข. สาเหตุของการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ

สำหรับปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหานี้ พบว่าสภาพสังคมและวัฒนธรรมของกัมพูชา ก็เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น เพราะกัมพูชาเป็นประเทศที่ผู้ชายถือเป็นเพศที่มีสถานะเหนือกว่า ในขณะที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำ ต้องพึ่งคำสั่งจากผู้ชาย จากการวิจัยพบว่า อย่างน้อย 1 ใน 6 ของหญิงสาวชาวกัมพูชา ถูกทำร้ายจากสามี ค่านิยมของสังคมมองว่า ผู้หญิงต้องรักษาพรหมจรรย์ไว้จนกว่าจะแต่งงาน เด็กหญิงที่ถูกขายไปเป็นโสเภณีจะถูกมองว่าไม่ดีและจะไม่ได้แต่งงาน สังคมจะตำหนิติเตียนเด็กหญิงและพ่อแม่ว่าเป็นคนไม่ดี แม้ว่าเด็กหญิงจะถูกข่มขืนหรือขายมาก็ตาม นอกจากนี้สังคมยังมองว่าเด็กเป็นเสมือนทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่ไม่มียุติธรรมใด ๆ และเด็กหญิงจะมีคุณค่าน้อยกว่าเด็กชาย รวมไปถึงค่านิยมที่ผู้ชายชาวกัมพูชาสามารถมีภรรยาได้หลายคน ไม่ว่าจะแต่งงานแล้วหรือยังไม่ได้แต่งงานก็ตาม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาดังกล่าวอีกปัจจัยหนึ่ง ก็คือ การที่ผู้ชายต้องไปเป็นทหาร ทำให้ต้องห่างจากครอบครัว จึงหาทางออกด้วยการไปเที่ยวหญิงบริการ ดังนั้นการที่กัมพูชาเป็นประเทศที่มีสงครามเกิดขึ้นเสมอ ๆ จึงเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดกระบวนการค้าหญิงและเด็กขึ้นในประเทศ¹⁰

⁹ Sin Kim Sean and Ashley Barr, "Illegal Labour Movements : The Case of Trafficking in Women for Sexual Exploitation" Proceedings of The 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children. op.cit., pp.222-223.

¹⁰ Ibid., pp.232-233.

นอกจากนี้ ความไม่รู้และไม่เข้าใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อ HIV-AIDS ก็มีผลสนับสนุนให้กระบวนการค้าหญิงและเด็กขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเด็กหญิงที่อายุน้อย ส่วนใหญ่ชาวกัมพูชาเข้าใจว่าเฉพาะชาวตะวันตกเท่านั้นที่สามารถรับเชื้อได้ และไม่รู้ว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามหลาย ๆ คน โดยเฉพาะกับหญิงค้าประเวณี จะมีความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อสูง รวมไปถึงการที่ชายชาวกัมพูชาที่มีความเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กหญิงที่ยังบริสุทธิ์ หรือรับแขกมาน้อย จะทำให้ไม่ติดเชื้อ HIV หรือ AIDS และสามารถทำให้กลับเป็นหนุ่ม มีพลังกำลัง สุขภาพแข็งแรง ซึ่งความเชื่อเช่นนี้ทำให้ความต้องการเด็กหญิงมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ¹¹

สำหรับในส่วนของปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่าความยากจน เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันหญิงและเด็กหญิงให้ต้องเข้ามาทำงานค้าบริการทางเพศ เพราะจะเป็นจุดที่ทำให้นักค้าหญิงและเด็กใช้เป็นมูลเหตุจูงใจเพื่อหลอกลวงให้หญิงและเด็กหญิงที่ยากจนเข้ามาทำงานด้วยการสัญญาว่าจะหางานดี ๆ มีค่าตอบแทนสูงให้ทำ¹²

การค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศกัมพูชาแต่เดิมเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ แต่ปัจจุบันขยายเป็นเครือข่ายใหญ่โตลุกลามออกนอกประเทศกลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประเทศกัมพูชาจะต้องเร่งรีบดำเนินการเพื่อหามาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

2.1.3 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สำหรับประเทศเวียดนาม ปัญหาการค้าหญิงและเด็ก เป็นผลข้างเคียงที่เกิดเนื่องมาจากนโยบายเปิดประเทศของเวียดนาม, การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ, การกลายสภาพจากชนบทเป็นเมือง และการมีตลาดต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการมีส่วนร่วมกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ในขณะนี้ยังไม่อาจสรุปตัวเลขที่แน่นอนของหญิงและเด็กชาวเวียดนามที่ถูกค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้ แต่สิ่งหนึ่งที่สามารถประเมินได้ก็คือ ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในเวียดนามกำลังเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง และที่สำคัญปัญหาดังกล่าวกำลังกลายเป็นปัญหาร้ายแรงของ

¹¹ Ibid., p. 234.

¹² Ibid., p. 235.

ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง ซึ่งรวมทั้งประเทศเวียดนามด้วย

ก. คำจำกัดความของการค้าหญิงและเด็ก

ในประเทศเวียดนามยังไม่มีคำจำกัดความที่ชัดเจนสำหรับนิยามของการค้าหญิงและเด็กแต่สามารถพิจารณาได้จาก

- มาตรา 115 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่กำหนดบทลงโทษสำหรับอาชญากรรมประเภทการค้าหญิง (ซึ่งรวมทั้งการซื้อและการขายด้วย)
- มาตรา 149 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1985 บัญญัติถึงอาชญากรรมประเภทการขูด, การลักพา, การค้า และการล่อลวงเด็ก¹³

ถึงแม้ว่าคำจำกัดความของการค้าหญิงและเด็กจะยังไม่ชัดเจนก็ตาม แต่ก็สามารถสันนิษฐานได้ว่า บุคคลใดจะถูกค้า ถ้า

- มีการเดินทางข้ามแนวชายแดน
- มีบุคคลคอยอำนวยความสะดวก
- การเข้าไปหรืออยู่ในประเทศปลายทางมีวัตถุประสงค์เป็นการผิดกฎหมาย
- มีการจ่ายค่าตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ

กล่าวคือ การค้าหญิงและเด็กครอบคลุมถึงการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการล่อลวง หรือขนส่งบุคคลไม่ว่าจากภายในประเทศ หรือข้ามเขตแดนด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย เพื่อการบังคับใช้แรงงาน บังคับให้ทำงาน หรือค้าบริการเยี่ยงทาส

ในเวียดนาม ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเกี่ยวข้องกับปัญหาโสเภณี แต่เหยื่อของกระบวนการค้าหญิงและเด็กไม่ได้เป็นโสเภณีทั้งหมด ในขณะที่บรรดาโสเภณีก็นิไม่ได้ถูกล่อลวงมาโดยกระบวนการค้าหญิงและเด็กทั้งหมด สิ่งที่สำคัญคือ จำเป็นที่จะต้องแยกแยะให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างปัญหาทั้งสองปัญหาดังกล่าว เพื่อที่เหยื่อของกระบวนการค้าหญิงและเด็กจะไม่ต้องถูกล

---

¹³Nguyen Phong Hoa, "The Trafficking in Woman and Children-Problems and Solutions," Proceedings of The 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children, op.cit., p.281.

โทษภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายปกครองของเวียดนาม โดยมากแล้ว เหตุของ กระบวนการค้าหญิงและเด็กที่ถูกบังคับให้เป็นโสเภณี จะถูกชักจูงด้วยการให้สัญญาที่หลอกลวง และก็จะถูกบังคับให้ค้าประเวณีในที่สุด¹⁴

ข. รูปแบบของการค้าหญิงและเด็กในเวียดนาม

1. การค้าหญิงและเด็กชาวเวียดนามจากจังหวัดทางภาคเหนือไปยังประเทศจีน เพื่อการ แต่งงาน หรือเพื่อการบังคับใช้แรงงานเยี่ยงทาส
2. การค้าหญิงและเด็กชาวเวียดนามจากจังหวัดทางตอนใต้ไปยังประเทศกัมพูชาเพื่อค้า ประเวณี
3. การค้าหญิง โดยผ่านบริการจัดหาคู่ โดยผู้หญิงจะถูกค้าจากเมืองโฮจิมินห์ ไปยังฮ่องกง, ไต้หวัน, มาเก๊า และสิงคโปร์ ภายใต้การช่วยเหลือของนายหน้าจัดงานแต่งงาน รูปแบบ ของการค้าหญิงดังกล่าวจะกระทำผ่านสื่อในลักษณะของการจัดงานแต่งงาน โดย กระทำกันเป็นองค์กรที่มีเครือข่ายระหว่างหญิงชาวเวียดนามและชาวต่างชาติ ซึ่งมา จากประเทศในทวีปยุโรป, ฮ่องกง, สิงคโปร์, ไต้หวัน, มาเก๊า เป็นต้น ซึ่งการแต่งงานจะ ช่วยให้หญิงสาวชาวเวียดนามได้รับใบรับรองจากผู้ที่เป็นสามีของหญิงเหล่านี้ ในการที่ จะเดินทางไปต่างประเทศ ซึ่งเพราะบริการจัดหาคู่ทำให้มีผู้หญิงจำนวนไม่น้อยผ่านการ มีสามีหลายคน และในที่สุดแล้วก็กลายเป็นผู้ค้าบริการทางเพศอยู่ในสถานบริการ
4. การค้าหญิงผ่านบริการทัวร์ท่องเที่ยว หรือบริการจัดหาคนงานไปต่างประเทศ ในบาง กรณีองค์กรอาชญากรรมเพื่อการค้าหญิงจะดำเนินการในรูปของเอเยนต์จัดการท่อง เที่ยว หรือองค์กรความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งในกรณีดังกล่าวหญิงสาว ชาวเวียดนามจะถูกส่งไปต่างประเทศในฐานะนักท่องเที่ยว หรือแรงงานต่างชาติ มีหญิง สาวจำนวนมากตั้งความหวังในการเดินทางไปหางานดี ๆ ทำในต่างประเทศ แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่าหญิงสาวเหล่านี้ถูกส่งไปเพื่อค้าประเวณี
5. การค้าหญิงและเด็กจากพื้นที่ชนบทหรือตามเทือกเขามายังตัวเมือง เพื่อการรับเป็นบุตร บุญธรรม การค้าประเวณีและการบังคับใช้แรงงาน โดยหญิงวัยรุ่นชาวเวียดนามซึ่งอยู่ ในครอบครัวยากจนตามชนเมือง หรือพื้นที่ชนบท มักจะถูกล่อลวงให้เข้ามาทำงานใน เมือง โดยการหลอกลวงว่ามีงานดี ๆ ค่าตอบแทนสูงให้ทำ แต่ความเป็นจริงแล้ว หญิง

¹⁴Ibid., p. 397.

เหล่านี้กลับถูกขายให้กับสถานบริการทางเพศในเมือง ซึ่งพบว่าด้วยวิธีดังกล่าวมีหญิงชาวเวียดนามจำนวนมากถูกบังคับให้ค้าประเวณี¹⁵

ปัญหาการค้าหญิงและเด็กที่เกิดขึ้นในประเทศเวียดนาม เป็นเรื่องยากที่จะประมาณการตัวเลขที่แท้จริง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากหญิงและเด็กสาวที่ตกเป็นเหยื่อ ไม่กล้าที่จะแจ้งความกับเจ้าพนักงานของรัฐ เพราะเกิดความกลัวว่าจะได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือกลัวจะถูกทำร้ายจากนักค้าหญิงและเด็ก กลัวการถูกส่งออกนอกประเทศ ตลอดจนเกรงว่าครอบครัวจะรู้ว่าตนเองประกอบอาชีพโสเภณี สำหรับกรณีที่หญิงและเด็กที่ถูกค้าเป็นชาวต่างประเทศ ปัญหาที่พบก็คือเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ให้ความสนใจในการที่จะจัดการกับปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายมากกว่าปัญหาการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ โดยหญิงและเด็กเหล่านี้จะถูกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะผู้กระทำผิดกฎหมายว่าด้วยการเข้าเมือง และถูกส่งกลับประเทศบ้านเกิด จึงทำให้ไม่อาจแยกได้ว่ามีหญิงสาวที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศเป็นจำนวนมากหรือน้อยเพียงใด¹⁶

ค. สาเหตุของปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศเวียดนาม

- ประเทศเวียดนามมีภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา แต่ปัญหาความยากจนก็ยังคงมีอยู่ สภาพการว่างงานจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้หญิงและเด็กถูกล่อลวงได้ง่าย โดยการหลอกลวงจากนักค้าหญิงและเด็กว่าจะหางานดี ๆ ให้ทำ ซึ่งในความจริงแล้วกลับขายหญิงและเด็กเหล่านี้ให้กับสถานบริการทางเพศ
- สาเหตุจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน กลับเพิ่มมากขึ้นไปอีก ในขณะที่คนจนพยายามที่จะหาเงินทุกวิถีทางแม้กระทั่งการทำผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณี แต่คนรวยกลับใช้เงินอย่างสุรุ่ยสุร่าย เพื่อสร้างความบันเทิงให้กับตัวเอง ด้วยการเที่ยวหญิงโสเภณี และตัวผู้ค้าหญิงและเด็กเองก็ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย นอกจากนี้การมีมาตรฐานการศึกษาที่ต่ำสำหรับหญิงส่วนใหญ่ที่ไม่รู้แม้กระทั่งสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และไม่มีการตอบโต้ เมื่อถูกขายไปยังต่างประเทศ ปัญหาความเสื่อมของศีลธรรมของผู้คนในสังคม การแก่งแย่งแข่งขัน ต่างคนต่างอยู่ และเงิน กลายเป็นสิ่งสำคัญที่ผลักดันให้คนทำทุก

¹⁵ Ibid., pp.397-398.

¹⁶ Ibid., p.401.

อย่างเพื่อให้ได้เงิน แม้กระทั่งการค้าคนด้วยตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่มีผิดทั้งกฎหมายและผิดทั้งศีลธรรมก็ตาม¹⁷

2.1.4 สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์

ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ เกี่ยวข้องกับสหภาพเมียนมาร์ในฐานะที่เมียนมาร์เป็นแหล่งที่มา และเป็นประเทศต้นทางที่หญิงและเด็กสาวชาวพม่าเดินทางออกนอกประเทศเพื่อไปค้าประเวณีในประเทศอื่น โดยประเทศหลักที่เป็นประเทศที่เป็นประเทศจุดหมายปลายทาง ก็คือประเทศไทย โดยปัญหาดังกล่าวเกี่ยวพันกับการเป็นหนี้จำนวนมาก ซึ่งการขายบริการทางเพศเป็นหนทางที่จะชำระหนี้ที่เกิดจากตัวหญิงและเด็กเอง หรือเกิดจากบุคคลอื่น เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งในรายงานปี ค.ศ. 1997 ขององค์การสหประชาชาติ เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงกับผู้หญิงและเด็กมีการเป็นหนี้จำนวนมากทำให้ถูกขบวนการค้าหญิงและเด็กใช้เป็นเครื่องมือที่จะค้าผู้หญิงและเด็ก โดยเฉพาะการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ บ่อยครั้งที่ผู้หญิงและเด็กถูกบังคับกักตัวไว้ในอพาร์ทเมนต์, โรงงาน, บ้าน, หรือช่อง เพื่อป้องกันการหลบหนีก่อนจะชำระหนี้หมด ซึ่งจากรายงานพบว่า หญิงและเด็กสาวชาวพม่าถูกบังคับให้รับแขกเป็นจำนวนถึง 6 – 8 คนต่อวัน ต้องทำงาน 25 วันใน 1 เดือน และหาเงินให้กับเจ้าของสถานบริการทางเพศ 600 – 2,500 AUS \$ ต่อเดือน แต่จะได้รับเงินเพียง 1 AUS \$ ต่อวัน หรือ 25 AUS \$ ต่อเดือน¹⁸

ก. สาเหตุของปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในสหภาพเมียนมาร์

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

การที่ปัญหาการค้าหญิงและเด็กในประเทศเมียนมาร์มีความรุนแรง ส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีแต่ในเมือง เช่น มัณฑเลย์ และย่างกุ้ง ในขณะที่ในเขตนอกเมืองพบว่าเศรษฐกิจในชนบทมีแต่เลวลง ผลผลิตและสินค้าขั้นพื้นฐานน้อยลง เช่น น้ำมันปรุงอาหาร ราคาสินค้าสูงขึ้นมา และการเสียภาษีแพง หมู่บ้านในชนบทเผชิญกับ

¹⁷ Ibid., p.403.

¹⁸ Vitit Muntarbhorn, "The Trafficking in Women and Children in the Mekong Sub-region : Law and Policy as Effective Countermeasures?" Proceedings of The 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children. op.cit., p.182.

ปัญหาที่ยิ่งกว่าความยากจน ดังนั้นจึงเกิดความสนใจในการไปทำงานในประเทศไทย¹⁹ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการถูกล่อลวง และตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้าหญิงและเด็ก โดยที่ผู้หญิงและเด็กเหล่านี้พบว่าส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่าจะถูกหลอกให้ไปค้าประเวณี เพราะขบวนการค้าหญิงและเด็กจะใช้วิธีหลอกลวงเหยื่อว่ามีงานดี ๆ ที่มีค่าตอบแทนสูงให้ทำที่ประเทศไทย เช่น งานเสิร์ฟอาหาร งานแม่บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้การที่ราคาค่าเงินตราของเมียนมาร์ “เงินจ๊าด” สูงเกินไป²⁰ ทำให้เกิดการทะลักเข้าสู่ประเทศไทยด้วย

2. ปัจจัยทางการเมือง

ปัจจัยทางการเมืองเป็นอีกสาเหตุหนึ่งนอกเหนือจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่ก่อให้เกิดปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศขึ้น แม้ว่าเมียนมาร์ภายใต้การปกครองของ SLORC²¹ จะวางแนวปฏิบัติไว้เป็นอย่างดี แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว การละเมิดสิทธิมนุษยชน²² สงคราม และการกีดกันชนชาติ ทำให้ชาวพม่าหลายแสนคนไร้ที่อยู่อาศัย และแม้ว่ารัฐบาลจะถูกกดดันทั้งจากภายในและภายนอกประเทศจนต้องจัดการเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1990 ซึ่งนางออง ซาน ซู จี ผู้นำฝ่ายค้านได้รับชัยชนะ แต่กองทัพไม่ยอมมอบอำนาจให้ และเพิ่มการควบคุม จับกุมชาวพม่าหลายพันคน อันเป็นการผลักดันให้ประชาชนเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1993 เจ้าหน้าที่ทางการไทยประมาณว่า มีชาวพม่าเดินทางข้ามเขตแดนเข้ามาเฉลี่ยเดือนละ 1,250 คน จากรัฐมอญ และกะเหรี่ยง ซึ่งได้รับผลกระทบจากสงคราม เพราะไม่มีงานทำ ซึ่ง

¹⁹ Human Rights Watch, *A Modern Form of Slavery : Trafficking of Burmese Women and Girls into Brothels in Thailand* (United States of America : Asia Watch and The Women's Rights Project, 1993), p.14.

²⁰ โดย 1 จ๊าด เท่ากับ 3.75 บาทของไทย หรือ 1 ดอลลาร์สหรัฐ มีค่าเท่ากับ 6.6 จ๊าด ตามอัตราแลกเปลี่ยนอย่างเป็นทางการ ขณะเดียวกันสำหรับอัตราแลกเปลี่ยนอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการค้ามีอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ 1 จ๊าด ต่อ 0.22 บาท หรือ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 15 จ๊าด

²¹ ปัจจุบันสหภาพเมียนมาร์ถูกปกครองโดยระบบเผด็จการทหาร หรือที่เรียกว่า “สภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ” (State Law and Order Restoration Council : SLORC)

²² แม้ภายใต้การปกครองของ SLORC จะได้มีการพัฒนาประเทศ แต่ในขณะเดียวกันเมียนมาร์เป็นประเทศที่ติดอันดับปัญหาสิทธิมนุษยชนเลวร้ายที่สุดในทวีปเอเชีย เมียนมาร์แทบจะไม่มีองค์กรเอกชนระหว่างประเทศเพื่อสิทธิมนุษยชนใด ๆ ได้รับอนุญาตให้เข้าสู่ประเทศได้

จากการกวาดล้างประชาชน และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์ ทำให้ประเทศผู้บริจาคเงินช่วยเหลือเมียนมาร์ส่วนใหญ่ ได้ใช้มาตรการตอบโต้การกระทำดังกล่าว ด้วยการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและถอนความช่วยเหลือจากต่างประเทศ SORC จึงหันเข้าหาประเทศไทย โดยการเสนอสัมปทานทางเศรษฐกิจด้านการประมง ป่าไม้ เหมืองพลอย และการใช้ก๊าซและทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ผู้ได้รับประโยชน์มักจะเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงของประเทศไทยซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศ และจากความล้มเหลวดังกล่าวนำไปสู่การเปิดจุดผ่านแดนใหม่ตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทำให้ทั้งชาวไทยและชาวพม่าข้ามชายแดนได้สะดวกยิ่งขึ้น และจากการเปิดการค้าและจุดผ่านแดน จึงเป็นการอำนวยความสะดวกแก่การค้าลักลอบค้าหญิงและเด็ก ด้วยเส้นทางเดียวกับที่ใช้ในการขนส่งยาเสพติด และสินค้า เมืองสำคัญที่สุดสำหรับการค้าหญิงและเด็กข้ามเขตแดนคือ แม่สายทางตะวันตกเฉียงเหนือของไทย เพียงข้ามชายแดนจากเมืองท่าขี้เหล็ก, แม่สอดข้ามจากเมียวดี, ด่านเจดีย์สามองค์ตรงชายแดนไทยจังหวัดกาญจนบุรี และ Ye Township ของเมียนมาร์ และระนองทางตอนใต้ของไทยข้ามจาก Kawthaung²³

ข. รูปแบบของการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในสหภาพเมียนมาร์

ในระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา ได้มีการประเมินโดยองค์กรพัฒนาเอกชนหลายแห่งในประเทศไทยว่าหญิงและเด็กสาวชาวพม่าอย่างน้อยสองหมื่นรายต้องทุกข์ทรมานจากการถูกบังคับให้ค้าประเวณีในประเทศไทย และในแต่ละปีจะมีหญิงพม่าหน้าใหม่ ๆ นับหมื่นคนถูกลักลอบส่งเข้ามา ผู้หญิงเหล่านั้นซึ่งไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือหญิงสาวจะถูกส่งตัวย้ายแหล่งค้าประเวณีแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะลูกค้าต้องการหญิงหน้าใหม่อยู่เสมอ และท้ายที่สุด ผู้หญิงเหล่านั้นจะถูกส่งกลับไปบ้านเกิดของตนในประเทศเมียนมาร์เพื่อจัดหาผู้หญิงอื่น ๆ เข้ามาเป็นตัวตายตัวแทน²⁴ ตัวเลขที่ประเมินได้นั้น เป็นเพียงส่วนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนที่แท้จริงของหญิงและเด็กสาวชาวพม่าที่เข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย ซึ่งยังไม่สามารถประเมินได้ รวมไปถึงจำนวนหญิงและเด็กสาวชาวพม่าที่ประกอบอาชีพค้าประเวณีในเมียนมาร์ หรือไปค้าประเวณีในประเทศอื่นนอกเหนือจากประเทศไทย โดยการลักลอบค้าหญิงและเด็กชาวพม่าจะกระทำกันอย่างมีประสิทธิภาพและไร้ความปรานี จากความต้องการแสวงหากำไรให้มากที่สุดและความกังวลเรื่องเชื้อ HIV-AIDS เอชไอวีซึ่งทำหน้าที่แทนเจ้าของช่องจะเดินทางเข้าไปในถิ่นทุรกันดาร หมู่บ้านในชนบทในเมียนมาร์ เพื่อแสวงหาหญิงและ

²³ Human Rights Watch, *A Modern Form of Slavery : Trafficking of Burmese Women and Girls into Brothels in Thailand*. op. cit., p. 6-7.

²⁴ Ibid., p. 1.

เด็กที่เป็นสาวพรหมจารีซึ่งทำเงินได้มากกว่าไม่ต้องเป็นกังวลกับการติดเชื้อทางเพศ โดยเอเยนต์สัญญากับหญิงสาวและเด็กสาวพม่าว่าจะจัดหางานล้างชาม หรือพนักงานเสิร์ฟเงินเดือนดี ๆ ให้ มีโอกาสแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าใหม่ ๆ พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้รับเงินเป็นจำนวนหนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาทไทย จากตัวแทนที่มาจากสำนักค้าประเวณี ซึ่งเงินก้อนนี้คือ หนี้สินที่หญิงสาวจะต้องปลดเปลื้อง แต่หนี้เหล่านี้จะกลับทบทวีเนื่องจากดอกเบี้ย และงานที่หญิงและเด็กสาวเหล่านี้ต้องทำ ก็ไม่ใช่งานล้างชามหรือพนักงานเสิร์ฟ แต่เป็นงานบริการทางเพศ²⁵

ผู้หญิงและเด็กเหล่านี้ต้องเผชิญกับการละเมิดรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้รวมทั้งพันธะหนี้สิน การกักกันอย่างผิดกฎหมาย การบังคับใช้แรงงาน การข่มขืนกระทำชำเรา การทำร้ายร่างกาย มีโอกาสติดเชื้อ HIV-AIDS และในบางกรณีรุนแรงถึงขั้นฆาตกรรม สภาพการทำงานโหดร้ายผิดมนุษย์ แต่ละคนต้องทำงานวันละ 10-18 ชั่วโมง เดือนละ 25 วันโดยประมาณ โดยเฉลี่ยแล้วต้องบริการลูกค้าถึงวันละ 5-15 คน และแทบจะไม่มีใครให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยและการคุมกำเนิดเลย หญิงบางคนถูกบังคับให้ทำแท้งโดยผิดกฎหมายเมื่อตั้งครรภ์ หรือถูกบังคับให้บริการลูกค้าต่อไปจนครรภ์แก่ เหล่านี้ล้วนเป็นภาพที่แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงและเด็กสาวชาวพม่าที่ไม่สมัครใจที่จะค้าประเวณี จะถูกบังคับให้เป็นโสเภณีภายใต้เงื่อนไขของการเป็นทาส วิธีการของเอเยนต์หาคนและเจ้าของช่องเห็นได้ชัดว่าไม่เพียงแต่เป็นการละเมิดบรรทัดฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้ามนุษย์และแรงงานบังคับ แต่ยังละเมิดกฎหมายภายในทั้งของเมียนมาร์และไทย ซึ่งห้ามการค้าประเวณี แต่ถึงกระนั้นส่วนใหญ่แล้วกฎหมายเหล่านี้แทบจะไม่เคยถูกบังคับใช้²⁶

2.1.5 สาธารณรัฐประชาชนจีน

การเกิดขึ้นของขบวนการค้าหญิงจีนข้ามชาติ เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับกระแสของการเคลื่อนย้ายแรงงานจีนข้ามชาติ โดยมีสาเหตุสำคัญ ก็คือ ประเทศจีนกำลังประสบกับปัญหาประชากรล้นเกิน ในขณะที่ภายในประเทศไม่มีการปรับปรุงอย่างใหม่ใด ๆ ในทางวัตถุ เทคนิค หรือการเมือง ส่งผลให้มีการอพยพของชาวจีนจำนวนมากออกนอกประเทศ ไปตั้งหลักแหล่งยังประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในแถบสิงคโปร์ ไทย มลายู และฟิลิปปินส์มากที่สุด²⁷ โดยพบว่าหญิงจีนและ

²⁵ Ibid., p. 3.

²⁶ Ibid., p. 45.

²⁷ ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์, "ค้าหญิงจีนข้ามชาติในประวัติศาสตร์สังคมไทย" *ศิลปวัฒนธรรม* (กุมภาพันธ์ 2543) หน้า 27.

เด็กจำนวนมากได้ถูกขายหรือถูกหลอกลวงมาพร้อม ๆ กับการเคลื่อนย้ายแรงงานจีนข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย พบว่าได้มีการส่งหญิงจีนเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และหญิงจีนที่ถูกนำเข้ามาในช่วงนี้ ร้อยละ 90 จะถูกหลอกเข้ามาค้าประเวณี²⁸ นอกจากนี้ประเทศไทยยังถูกใช้เป็นทางผ่านในการส่งหญิงจีนเหล่านี้ต่อไปยังสิงคโปร์ มลายู อีกด้วย จนทำให้เป็นที่เลื่อมเสียชื่อเสียงของประเทศในฐานะเป็นตัวกลางสำหรับจัดส่งหญิงจีนข้ามชาติ²⁹

ในยุคต่อมา ระบบทุนนิยมถูกนำมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจีน จึงทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศกระเตื้องขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการใช้นโยบายเปิดประเทศของจีน แต่คนเพียงกลุ่มเดียวที่ได้ประโยชน์จากนโยบายปฏิรูปและนโยบายเปิดประเทศ ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ของจีนกลับไม่ประสบความสำเร็จจากนโยบายดังกล่าว ช่องว่างทางเศรษฐกิจและฐานะทางสังคมเริ่มห่างขึ้น ปัญหาอาชญากรรมเริ่มเกิดขึ้น ปรากฏการณ์ของการลักเล็กขโมยน้อย หญิงโสเภณี พวก 18 มงกุฎ ยาเสพติด ฯลฯ ล้วนเป็นภาพสะท้อนปัญหาอันมีผลเนื่องมาจากนโยบายดังกล่าวของจีนเอง

จึงอาจกล่าวได้ว่าปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศที่เกิดขึ้นในประเทศจีนในยุคหลัง ก็เช่นเดียวกับปัญหาอื่นๆ ที่เป็นผลพวงมาจากนโยบายปฏิรูป และนโยบายเปิดประเทศของจีน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าหญิงและเด็กสาวชาวจีนจากมณฑลยูนนานถูกส่งล่อลวง และต้องตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเหตุผลทางภูมิศาสตร์ของมณฑลยูนนานที่ติดกับเมียนมาร์ เวียดนาม ลาว และใกล้ชิดกับไทย โดยแนวชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านมีความยาวถึงประมาณ 4,060 กิโลเมตร และมีช่องทางเข้าออก 92 ช่องทาง จึงทำให้ยูนนานอยู่ในฐานะที่เป็นเสมือนกับประตูที่สามารถทำให้จีนเปิดออกไปสู่ทิศใต้ได้โดยปริยาย ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าว ปรากฏพบว่าในปัจจุบันทางการยูนนานได้เปิดช่องทางเพื่อการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านเพียง 5 ช่องทางเท่านั้น และช่องทางเหล่านี้ได้กลายเป็นทางออกอีกดินแดนหนึ่ง

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 32.

ของหญิงจีนที่ถูกส่งไปค้าประเวณี นอกเหนือไปจากช่องทางธรรมชาติที่เป็นแม่น้ำหรือเป็นเนินเขาที่หญิงจีนอีกจำนวนหนึ่งได้ฝ่าข้ามไปด้วยจุดมุ่งหมายเดียวกัน³⁰

เครือข่ายการค้าหญิงและเด็กในประเทศจีน มีการเติบโตอย่างมาก ในรายงานขององค์การยูนิเซฟเกี่ยวกับสถานการณ์การค้าหญิงและเด็กในจีน ปี ค.ศ. 1992 พบว่า โอกาสที่หญิงและเด็กหญิงจะถูกขูด หรือลักพาในชนบทเป็นไปได้สูงมาก การแก้ปัญหาควรจะมีการให้การศึกษาย่างแพร่หลาย ในขณะที่เดียวกัน ก็ควรให้มีการออกกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติ มีบทลงโทษที่รุนแรงสำหรับผู้ขูด, ลักพา, ค้าหญิงและเด็ก³¹

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การค้าหญิงและเด็กไปยังต่างประเทศ ผู้กระทำผิดทั้งในและนอกประเทศจีนกระทำในรูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยว และการประกอบธุรกิจ โดยพวกนี้จะค้าผู้หญิงและเด็กหญิงจากมณฑลยูนนาน มายังประเทศไทยและประเทศเมียนมาร์ ส่งไปยังสถานบริการท้องถิ่นต่าง ๆ ปี ค.ศ. 1995 และ 1996 เจ้าหน้าที่ตำรวจและมูลนิธิแห่งประเทศไทยได้ร่วมกันส่งตัวเด็กหญิงกว่า 100 คนกลับสู่ประเทศจีน ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1997 เจ้าหน้าที่ตำรวจเชียงใหม่และมาเก๊า ร่วมกันสะสางคดีเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก และจับกุมเด็กหญิง 6 คนที่ค้าประเวณีอยู่ในโรงแรมในมาเก๊า เหยื่อถูกส่งกลับบ้านอย่างปลอดภัย และผู้ต้องสงสัยถูกจับกุม³² นอกจากนี้สิ่งที่ทุกคนไม่ควรมองข้ามคือ ย่องกง ซึ่งเป็นอีกเมืองหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากรูปแบบต่าง ๆ ของการค้าหญิงและเด็ก รวม

³⁰ วรศักดิ์ มัทธโนบล, การค้าประเวณีหญิงจีนในไทย : ศึกษากรณีการล่อลวงหญิงจีนจากมณฑลยูนนานเพื่อประกอบอาชีพโสเภณีในไทย (กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 58.

³¹ UNICEF, An Analysis of the Situation of Children and Women in China (Beijing : UNICEF, 1992), p.34. cited in Vilit Muntarbhorn "The Trafficking in Women and Children in the Mekong Sub-region : Law and Policy as Effective Countermeasures?" Proceedings of the 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children, op.cit., p.179.

³² Zhang Weihang, Zhu Yantao and Fang Yuzhu, " Abduction and Trafficking of Women in China : Status Quo of the Crime and Counter-measures" Proceedings of the 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children, Ibid., p.271.

ไปถึงการหาประโยชน์ทางเพศ และการขายบริการภายในประเทศ ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ³³

ตัวอย่างข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

กรณีของน้องฟ้า (นามสมมติ) เด็กสาวจากเชียงใหม่วัย 18 ปี ซึ่งหลบหนีออกจากช่องนรกที่ฮ่องกงเข้าไปขอความช่วยเหลือจากกงสุลไทย ให้ส่งตัวกลับเมืองไทยเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2542 โดยน้องฟ้าให้การว่า ถูกล่อลวงจากเอเยนต์ชวนไปทำงานเสริมสวยที่ฮ่องกง แต่พอไปถึงกลับโดนบังคับให้ค้าบริการ หากไม่ทำก็จะถูกทำร้าย และตลอดเวลาที่ทำงานก็ไม่ได้รับค่าจ้าง เนื่องจากทางร้านหักไว้ โดยสัญญาจ้างทำงานเป็นภาษาอังกฤษ และจีน ทำให้หญิงสาวไม่อาจทราบรายละเอียดได้ เพราะการไม่รู้หนังสือนั่นเอง สำหรับการเดินทางมาทำงานที่ฮ่องกงนี้ เด็กสาวยังได้ระบุอีกด้วยว่า มีการจ่ายเงินใต้โต๊ะให้ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจำนวน 5,000 บาทด้วย³⁴ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ปัญหาการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติยังคงทวีความรุนแรงอยู่ เพราะนอกจากการบังคับใช้กฎหมายจะไม่มีประสิทธิภาพแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐยังกลายเป็นผู้กระทำผิดเอง ไม่ว่าจะกระทำผิดโดยตรง หรือมีส่วนร่วม รวมไปถึงการรับสินบนแล้วทำไม่รู้ไม่เห็น ไม่จับกุมผู้กระทำผิด นอกจากนี้การที่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องประสานความร่วมมือในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องทางอาญาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่สิ่งที่ปรากฏคือการไม่มีความร่วมมือระหว่างกันทำให้ในที่สุดแล้วทั้งประเทศไทยและประเทศจีน รวมทั้งประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคแม่น้ำโขง ยังคงเผชิญกับความรุนแรงของปัญหาการค้าหญิงและเด็กอยู่

นอกจากนี้ ทางสถานกงสุล ณ เมืองฮ่องกง ยังได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการเดินทางมาขายบริการทางเพศของหญิงไทยว่า กลุ่มคนไทยในมาเก๊าได้แจ้งให้สถานกงสุลใหญ่ทราบตลอดเวลา การชักชวนให้เข้ามาทำงานในมาเก๊าในลักษณะดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นขบวนการที่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ไทยที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการแก้ปัญหาของหน่วยงานในต่างประเทศจึงเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ปลายเหตุ ซึ่งยากที่จะประสบความสำเร็จ โดยทางการมาเก๊ามักจะแสดงความลำบากใจทุกครั้งที่สถานกงสุลใหญ่ขอความช่วยเหลือหญิงไทยที่แจ้งว่าถูกหลอกลวง เนื่องจากทราบดีว่าส่วน

³³ Vitit Muntarbhorn, "The Trafficking in Women and Children in the Mekong Sub-region : Law and Policy as Effective Countermeasures?" Proceedings of the 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children, Ibid., p.181.

³⁴ หนังสือพิมพ์ข่าวสด, วันพฤหัสบดีที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2542, หน้า13.

ใหญ่เป็นการทำงานโดยสมัครใจ และมีสัญญาการจ้างงานถูกต้องตามกฎหมายของมาเก๊า จึงกลายเป็นว่าทางการมาเก๊าถูกใช้เป็นเครื่องมือในการที่จะเบียดเบียนนายจ้าง³⁵

ลักษณะหรือรูปแบบของการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศจีน

- การค้าอยู่ในพื้นที่บางพื้นที่ ผู้หญิงส่วนใหญ่นำมาจากที่ทุรกันดาร ห่างไกลในทางตะวันตกเฉียงใต้ อย่างเช่น มณฑลกุ้ยโจว มณฑลยูนนาน และมณฑลกวางซี เป็นต้น โดยจะถูกนำไปขายที่ภาคกลางและทางตอนเหนือ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เช่น ประเทศไทย เมียนมาร์ ลาว และเวียดนาม เป็นต้น อาชญากรรมมีมากในพื้นที่ที่ยังไม่พัฒนามากกว่าในเขตเมือง

- ผู้หญิงส่วนใหญ่ถูกบังคับแต่งงานและถูกใช้เป็นเครื่องมือในการค้าเด็ก ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาการค้าถูกอำพรางในรูปแบบของร้านที่จัดอย่างสวยงาม หรือที่พักรักษา ซึ่งหญิงและเด็กสาวที่ตกเป็นเหยื่อก็จะถูกบังคับให้เป็นโสเภณี

- อาชญากรรมส่วนใหญ่มีอยู่ในตลาดแรงงานเถื่อน สถานีรถไฟ ในเขตเมือง ผู้กระทำผิดใช้บัตรปลอม ใบรับรองการทำงานปลอม ให้สัญญาทางการจ้างงาน หลอกลวงหญิงไปขาย ทำให้มีหญิงจีนถูกหลอกเป็นจำนวนมาก

- นอกจากนี้ผู้กระทำผิดยังล่อลวงหญิงจีน โดยการชักชวนไปเที่ยวยังต่างถิ่น โดยแหล่งเที่ยวที่กลุ่มผู้กระทำผิดหยิบยกขึ้นมาอ้างถึงจะเป็นชายแดนจีน-เมียนมาร์ หรือเข้าไปในเขตเมียนมาร์ และมีบางรายอ้างถึงแหล่งเที่ยวโดยรวมเอาชายแดนเมียนมาร์-ไทย หรือเข้ามาในเขตประเทศไทยไว้ในการชักชวนด้วย รวมไปถึงการชักชวนให้ไปทำงานยังต่างถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการทำงานในโรงงาน ขายเสื้อผ้า หรือเป็นพนักงานบริการตมห้องอาหาร เป็นต้น ซึ่งการเดินทางด้วยเหตุผลว่าไปทำงานยังต่างแดนนี้จะถูกปกปิดเป็นความลับไม่ให้เจ้าหน้าที่จีนได้รู้ เพราะจะเท่ากับเป็นการสมรู้ร่วมคิดให้หญิงจีนออกนอกประเทศโดยผิดกฎหมาย ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ การเดินทางไปทำงานยังต่างแดนนั้น อาจจะถูกกล่าวได้หรือไม่ว่าเป็น คนละประเด็นกับที่หญิงจีนถูกล่อลวง เพราะกรณีดังกล่าว ชี้ให้เห็นได้ว่าหญิงจีนสมัครใจมาอย่างชัดเจน ดังนั้นสิ่งที่ต้องพิจารณา ก็คือ ความสมัครใจที่ว่าเป็น หมายถึง ความสมัครใจที่ได้ท่องเที่ยวและหรือทำงาน

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

ต่างแดนต่างถิ่นเท่านั้น แต่ไม่ได้สมัครใจที่จะค้าประเวณีแม้แต่น้อย และก็ด้วยเหตุที่มีความสมัครใจเช่นว่า จึงได้กลายเป็นมูลเหตุให้หญิงจีนเหล่านี้ถูกล่อลวงในที่สุด³⁶

2.2 สภาพปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศไทย

ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศไทย ปัจจุบันพบว่ามิได้จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น ผู้ประกอบการโดยอาศัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้เสนอขายการท่องเที่ยวทางเพศแก่ลูกค้าต่างชาติ เนื่องจากธุรกิจการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศเป็นธุรกิจที่ให้ค่าตอบแทนสูง และจากการที่ค่าตัวของเด็ก ๆ ในชนบทสูงขึ้น และอุปทานมีน้อยลง อีกทั้งเอเยนต์จัดหาจะต้องระมัดระวังเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนที่ยอดูแลสวัสดิการป้องกัน และปราบปรามการล่อลวงเด็ก ธุรกิจการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศของไทยในปัจจุบันได้กลายเป็นธุรกิจข้ามชาติข้ามพรมแดนไปถึงประเทศเพื่อนบ้าน มีการกวาดต้อนซื้อและหลอกลวงเด็กจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เขมร พม่า ญวน และจีน หรือแม้แต่ผู้หญิงจากประเทศตะวันตกให้ทำการค้าประเวณีโดยไม่สมัครใจ และถูกบังคับภายหลังจากการถูกหลอกลวงมา และในประเทศไทยเอง นอกจากเด็กหญิงเด็กชายไทยแล้ว ยังได้มีกระบวนการจัดหาเด็กหญิงชนกลุ่มน้อย พวกชาวเขาเผ่าอีก้อ ชาวไทยใหญ่ และชาวพม่านำไปส่งตามช่องต่าง ๆ ในภาคเหนือจรดใต้ เช่น เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร และภาคใหญ่ เป็นต้น

ประเทศไทย เป็นทั้งแหล่งที่มา-โดยเป็นประเทศต้นทางส่งผู้หญิงและเด็กไปยังประเทศญี่ปุ่น ยุโรป อเมริกาเหนือ แอฟริกาใต้ ออสเตรเลีย และภูมิภาคอื่น ๆ เป็นประเทศทางผ่าน-โดยผู้หญิงและเด็กจากจีนหรือประเทศอื่น ๆ ส่งผ่านประเทศไทย เพื่อไปทำงานผิดกฎหมายในประเทศอื่น และเป็นประเทศผู้รับ-โดยผู้หญิงและเด็กจากประเทศจีน, ลาว, กัมพูชา, เวียดนาม และพม่า และเมื่อเร็ว ๆ นี้ จากยุโรป เช่น รัสเซีย เพื่อเข้ามาทำงานขายบริการทางเพศและงานผิดกฎหมายอย่างอื่นในประเทศไทย³⁷

³⁶ วรศักดิ์ มัทธโนบล, การค้าประเวณีหญิงจีนในไทย : ศึกษากรณีการล่อลวงหญิงจีนจากมณฑลยูนนานเพื่อประกอบอาชีพโสเภณีในไทย, อ้างแล้ว, หน้า 20-22.

³⁷ Vitit Muntarboorn, "The Trafficking in Women and Children in the Mekong Sub-region : Law and Policy as Effective Countermeasures?" Proceedings of the 1997 Regional Conference on Trafficking in Women and Children, op.cit., p.183.

ในขณะที่มีการรณรงค์เพื่อแก้ปัญหาโสเภณีเด็กในประเทศไทย ทำให้ดูเหมือนว่าการขายบริการทางเพศของเด็กไทยจะลดจำนวนลงในบางกรณี แต่ปัญหาการค้าหญิงและเด็กข้ามเขตแดนเพื่อการขายบริการทางเพศในประเทศไทยกลับเพิ่มจำนวนมากขึ้น³⁸ กลายเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลต้องตระหนัก เนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย จากฐานเกี่ยวกับทัศนคติทางสังคม ทำให้เป็นการยากที่จะนำกฎหมายที่เหมาะสมไปใช้ในการขจัดปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องร่วมมือกันในการพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งรัฐบาลจะต้องแสดงให้เห็นชัดเจนว่าจะต้องไม่มีโสเภณีเด็ก หรือโสเภณีที่อายุต่ำกว่า 18 ปี , ไม่มีการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณี และไม่มีการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ก็ยังคงน่าเป็นห่วง และการค้าหญิงและเด็กก็มีวัตถุประสงค์หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการค้าหญิงและเด็กกายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรม เช่น ขโมย , โจร , เพื่อขายยาเสพติด หรือเพื่อเป็นขอทาน การค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศเพื่อค้าประเวณีและใช้แรงงาน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ โดยมากมาจากประเทศจีน พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม มายังประเทศไทย การค้าหญิงและเด็กจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศ ซึ่งเอเยนต์ชาวต่างชาติ หรือบางกรณีก็เป็นคนไทยด้วยกันเองจะหลอกลวงโดยการให้สัญญาว่าจะหางานที่ได้เงินดี ๆ ให้ทำในต่างประเทศ , ประเทศกำลังพัฒนาในทวีปเอเชีย , ยุโรป และอเมริกาเหนือ เมื่อผู้หญิงและเด็กเหล่านี้เดินทางถึงต่างประเทศ พาสปอร์ตและตัวเครื่องบินเที่ยวกลับก็จะถูกนายจ้างยึดไว้ จนในที่สุดก็จะถูกบังคับให้ใช้หนี้ด้วยการค้าประเวณี³⁹

2.2.1 สาเหตุของการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศไทย

---

³⁸ K. Archavanitkul and P. Kersawang, The Routes of Women Labourers from Neighbouring Countries into Commercial Sex Business in Thailand (Bangkok : Institute for Population and Research Centre, Mahidol University, 1997) cited in Vitit Muntarbhorn, "The Trafficking in Women and Children in the Mekong Sub-region : Law and Policy as Effective Countermeasures?," Ibid., p.183.

³⁹ Thailand 's Report on the Implementation of the Convention on the Rights of the Child (Bangkok : National Youth Bureau, 1996), pp. 142-143 cited in Vitit Muntarbhorn, "The Trafficking in Women and Children in the Mekong Sub-region : Law and Policy as Effective Countermeasures?," Ibid., pp.184-185.

ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศไทย มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาอยู่ 2 ประเด็น คือ ก. การค้าหญิงและเด็กจากชนบทสู่ตัวเมือง
ข. การค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ

ซึ่งสามารถแยกพิจารณาถึงสาเหตุของแต่ละปัญหาได้ดังนี้

ก. การค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศจากชนบทสู่ตัวเมือง มีปัจจัยพื้นฐานที่เป็นสาเหตุสำคัญ คือ

1. ปัญหาความยากจน ความยากจนเป็นปัญหาที่หญิงและเด็กเหล่านี้ต้องประสบอยู่ทุกวัน ความอดอยากที่ครอบครัวได้รับ รายได้และผลผลิตที่ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิต เนื่องจากหญิงและเด็กที่พบส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ประกอบอาชีพทำนา เมื่อผลผลิตที่ได้ในแต่ละปีไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก็ต้องมีการกู้ยืมมาลงทุนในปีต่อไป แต่ละปีจึงมีหนี้สินเพิ่มขึ้น บางครอบครัวหนี้สินมิได้เกิดจากผลผลิตไม่เพียงพอ แต่เกิดจากความอยากได้ในสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่รู้จักจบสิ้น ทำให้ต้องชวนขายที่จะได้มาซึ่งสิ่งนั้น หนี้สินจึงเพิ่มพูน ประกอบกับภาวะความล้มเหลวของการพัฒนาชนบท ก็ยิ่งก่อให้เกิดสภาพความยากจนมากขึ้น และเมื่อประสบกับภัยธรรมชาติต่าง ๆ รัฐบาลก็ไม่สามารถช่วยเหลือได้แต่อย่างใด ชาวชนบทจึงต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเอง และเมื่อมีใครคนหนึ่งมาขอรับหรือซื้อลูกสาวโดยอ้างเหตุผลว่าจะพามาหางานทำในกรุงเทพฯ โดยให้เงินแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองจำนวนหนึ่ง ซึ่งถ้านำมาเปรียบเทียบกับคนในเมืองหลวงแล้วก็มีค่าน้อยมาก หรือในกรณีที่มีหนี้สินเป็นจำนวนมาก นายหน้าก็มักจะเข้ามามีบทบาทในการเป็นเจ้าของเงินกู้ เมื่อหนี้สินมากขึ้นจนไม่มีหนทางที่จะหาเงินมาชำระได้จึงจำเป็นต้องขายลูกสาวให้แก่รายหน้านั้น สำหรับการหักหนี้สิน

2. ปัญหาครอบครัวแตกแยก บิดา มารดาหย่าร้าง ทำให้เด็กถูกทอดทิ้ง หรือได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ส่งผลให้เด็กขาดความอบอุ่น และรู้สึกไม่มั่นคง เป็นเหตุให้ถูกชักจูงไปประพฤติดนในทางที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย

3. ปัญหาครอบครัวมีค่านิยมไม่ต่อต้านการไปประกอบอาชีพค้าประเวณี ทำให้บิดามารดาไม่รู้สึกว่าเป็นเรื่องเสียหายที่บุตรสาวไปประกอบอาชีพค้าประเวณี เพื่อนำมาช่วยเหลือครอบครัว หรือช่วยยกฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวให้ดีขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของสังคมรวมไปถึงค่านิยมเรื่องความกตัญญูของหญิงสาวที่ต้องการช่วยเหลือครอบครัว ทำให้ตัดสินใจที่จะค้าประเวณี นอกจากนี้

ค่านิยมที่พึงพอใจในเรื่องของวัตถุ บริโภคนิยม ก็ผลักดันให้หญิงและเด็กสาวต้องกลายเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าหญิงและเด็กมากขึ้น

4. ปัญหาการศึกษา เด็กมีโอกาสทางการศึกษาน้อย ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ หรือได้รับการฝึกฝนอาชีพ แม้จะได้รับการศึกษาภาคบังคับ ก็ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการดำรงชีวิต พึ่งพาตนเองในชีวิตประจำวันได้ การที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาน้อยทำให้ขาดวิสัยทัศน์ในการคิดพิจารณา แยกแยะสิ่งดีงาม พ่อแม่ของเด็กเองก็ไม่มีการศึกษาพอที่จะแยกแยะความควร ไม่ควร ไม่สามารถชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องแก่ลูก ๆ สนใจแค่ปัญหาปากท้องและความเป็นอยู่ จึงกลายเป็นคนซื่อและโง่ ไม่รู้หรือรู้ไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของคนที่หากินโดยการล่อลวงจากในเมือง ทำให้ถูกชักจูงง่าย และตกเป็นเบี้ยล่างของกลุ่มคนที่มีอำนาจทางการเงิน วุฒิภาวะของเด็กเองก็น้อยเกินกว่าที่จะคิดถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ช่างหน้า มองเพียงผลประโยชน์ที่มีผู้นำมาบอกกล่าว โนมน้าว ชักจูง จนในที่สุดทำให้หญิงและเด็กจากชนบทต้องเป็นเหยื่อกลายเป็นสินค้าที่ถูกควบคุมและแสวงหาผลประโยชน์ของขบวนการค้ามนุษย์

ข. การค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ โดยหญิงและเด็กจะถูกล่อลวงเพื่อให้ไปทำงานบริการต่างประเทศในต่างประเทศ ซึ่งมีสาเหตุหลักดังนี้

1. เศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุหลักของปัญหาการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติเพื่อการค้าบริการทางเพศคือ ปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความล้มเหลวของรัฐบาลในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท ทำให้เกิดการโยกย้ายแรงงานจากชนบทเข้ามายังตัวเมือง แต่แรงงานในชนบทที่โยกย้ายเข้ามาทำงานในเมืองก็ประสบปัญหาอื่น เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมและตลาดแรงงานในเมืองไม่สามารถจะรองรับแรงงานได้อย่างเพียงพอ ทำให้แรงงานหญิงบางส่วนต้องถูกชักนำ ล่อลวงไปทำงานยังต่างประเทศ ซึ่งในที่สุดก็เข้าสู่อาชีพบริการและค้าประเวณี เนื่องจากด้อยการศึกษา ขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้ได้ประโยชน์จากธุรกิจการค้าหญิงและเด็กเพื่อการค้าบริการทางเพศ

2. ค่านิยม สังคม และการเลียนแบบ

ค่านิยม สังคม และการเลียนแบบมีส่วนสนับสนุนให้ผู้หญิงและเด็กต้องกลายเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติเพื่อการบริการทางเพศ กล่าวคือ ค่านิยมและสภาพสังคมในระบบผู้ชายเป็นใหญ่ ทำให้ผู้หญิงถูกกำหนดบทบาทเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้ชาย โดยเฉพาะความต้องการในทางเพศ นอกจากนี้สภาพสังคมและค่านิยมที่มุ่งเพื่อ ฟุ่มเฟือยเกินฐานะ บริโภคนิยม และนิยมวัตถุในระบบสังคมที่นิยมเงินเป็นใหญ่ ดังนั้นเมื่อรายได้น้อย แต่เพื่อสนองต่อความต้องการทางวัตถุ ก็ยอมเป็นหนี้เป็นสิน และวิธีใดที่จะสะดวกสบายได้เงินจำนวนมาก ๆ ง่าย ๆ และรวดเร็ว ก็ยอมเป็นสิ่งดึงดูดและผลักดันให้ทำ โดยเห็นตัวอย่างจากครอบครัวที่ชายลูกสาวไปเพื่อให้ค้าประเวณี และสามารถยกฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น เช่น สร้างบ้านหลังใหม่ มีรถจักรยานยนต์ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้ชุมชนยอมรับ ชื่นชมในวัตถุ อำนาจของเงิน และเห็นอาชีพนี้เป็นสิ่งที่ดีที่มีการตอบแทนเป็นวัตถุที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน จึงเกิดการเลียนแบบกันขึ้น ครอบครัวอื่น ๆ ที่มีลูกสาวพยายามผลักดันให้ลูกสาวของตนเข้าสู่การค้าประเวณี เพราะความต้องการบริโภคด้านวัตถุมากเกินไป และประกอบกับมีการชักจูงจากผู้หญิงที่ประกอบอาชีพนี้ซึ่งมักจะปกปิดถึงความเลวร้าย และความทุกข์ที่ตนได้รับจากอาชีพนี้ให้คนในหมู่บ้านได้รับรู้ แต่จะให้ข้อมูลกับชุมชนถึงความสะดวกสบายที่ได้รับจากการประกอบอาชีพค้าประเวณี ส่งผลให้เด็กหญิงในชนบทเลียนแบบเข้าสู่อาชีพนี้มากขึ้น

3. การเข้ามาตั้งฐานทัพอเมริกันในประเทศไทย⁴⁰

การเข้ามาตั้งฐานทัพอเมริกันในประเทศไทย และใช้ประเทศไทยเป็นจุดพักระหว่างสงครามเวียดนาม ช่วง พ.ศ. 2505-2519⁴¹ ได้มีส่วนส่งเสริมให้มีการค้าประเวณีอย่างแพร่หลายและทำให้โสเภณีในประเทศไทยเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากมาย และยังเป็นจุดกำเนิดของการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติเพื่อการบริการทางเพศอีกด้วย กล่าวคือ การใช้ประเทศไทยเป็นฐานทัพและสถานที่พักผ่อนจากสงครามได้ส่งผลให้ธุรกิจทางเพศ เช่น บาร์, ไนต์คลับ, สถานอาบ อบ นวด ฯลฯ ขยายตัวอย่าง

⁴⁰ พัชรี เลิศปรณชัย, สุพจน์ กาวชู และชฎุทธิ์ มีสิทธิ์, "การส่องลวงหญิงไปต่างประเทศ", เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับโสเภณี ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 24-25 ธันวาคม พ.ศ.2525, หน้า 24.

⁴¹ ศิริพร สะโครบานเนค, "กระบวนการค้าหญิงในประเทศไทย", ปัญหาการค้าหญิงและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา (กรุงเทพมหานคร : โครงการสตรีศึกษา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 25.

รวดเร็ว เพื่อรองรับความต้องการของทหารเหล่านั้น หญิงไทยจำนวนไม่น้อยได้หันเหชีวิตเข้าสู่การค้าประเวณีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โสเภณีและเมียเช่า เป็นต้น ดังนั้นเมื่อสหรัฐอเมริกาเริ่มถอนฐานทัพออกจากประเทศไทย หญิงไทยจำนวนมากที่หากินกับทหารอเมริกันเหล่านี้จึงต้องตกงาน และเนื่องจากชีวิตของหญิงเหล่านี้ได้ผูกพันกับระบบเงินตราอย่างหนาแน่นแล้ว เคยชินกับงานสบาย และถูกสังคมรังเกียจ จึงไม่สามารถกลับไปสู่พื้นฐานของชีวิตแบบเดิมได้ ประกอบกับภาวะการว่างงาน และสภาพชนบทที่แร้นแค้น ทำให้หญิงเหล่านี้ไปไม่พ้นจากธุรกิจการบริการทางเพศ โดยเข้ามาหากินในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ ๆ ต่อไป ส่วนหนึ่งติดตามทหารอเมริกันไปต่างประเทศในฐานะเมีย แต่เมื่อเกิดปัญหาจากสิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม จึงหันไปหาการค้าประเวณีในต่างประเทศนั่นเอง นอกจากนี้ แมงดา นักธุรกิจค้าหญิงก็เล็งเห็นประโยชน์จากการจัดส่งหญิงเหล่านี้ไปค้าประเวณียังต่างประเทศ ธุรกิจการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติจึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย และขยายตัวอย่างรวดเร็วในเวลาต่อมา

4. นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล⁴²

จากการที่รัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางมายังประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันจำนวนโสเภณีในประเทศไทยก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้นั้นนอกจากจะเป็นความพยายามของรัฐบาลแล้ว เอกชนก็มีส่วนอย่างมากในการลงทุนด้วยรูปแบบของธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจเหล่านี้นอกจากจะเสนอรายการท่องเที่ยวแบบปกติแล้ว ยังได้โฆษณาเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการทางเพศจากหญิงไทยอีกด้วย นอกจากนี้อิทธิพลของการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลไทย ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้มีการเพิ่มจำนวนโสเภณีอย่างรวดเร็วแล้ว การที่มีรายได้ที่ดี รวมทั้งได้รู้จักกับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ทำให้มีโอกาสที่จะถูกชักจูง หรือถูกล่อลวงให้ไปค้าประเวณียังต่างประเทศมากขึ้น ประกอบกับรายได้ที่สูงมากเมื่อเทียบกับการทำงานในประเทศไทย จึงเป็นเครื่องล่อใจธุรกิจหรือขบวนการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ เพื่อจัดส่งหญิงไทยไปค้าประเวณียังต่างประเทศให้เกิดขึ้นอย่างมากมาย

2.2.2 รูปแบบและกระบวนการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศไทย

1. การที่หญิงและเด็กสาวจากชนบท
  - เข้ามาขายบริการในเมือง

⁴² พัชรี เลิศปกรณ์ชัย, สุพจน์ กาวชู และชฎุทธิ์ มีสิทธิ์, "การล่อลวงหญิงไปต่างประเทศ", เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับโสเภณี. อ้างแล้ว, หน้า 25.

หญิงและเด็กสาวจากชนบทส่วนใหญ่ในระยะแรก ๆ ตัดสินใจเดินทางเข้ามาในเมืองเพื่อแก้ไข ปัญหาความยากจนแร้นแค้นของครอบครัวด้วยการประกอบอาชีพค้าประเวณีโดยตรง หรือทำงาน อย่างอื่น เช่น เป็นพี่เลี้ยงเด็ก ทำงานบ้าน ก่อนถูกชักนำเข้าสู่การค้าประเวณีภายหลัง โดยมีคนกลาง ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครือข่ายของกระบวนการค้าหญิงและเด็กเป็นผู้ชักนำ นอกจากนี้ในระยะหลัง ๆ นอกเหนือจากความยากจนแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เสริมทำให้เกิดกระบวนการค้าหญิงและเด็กอย่าง เป็นระบบและแผ่กว้างขึ้น เช่น การส่งเสริมจากพ่อแม่ การเห็นตัวอย่าง หรือการชักจูงชักนำจากหญิง สาวในชุมชนที่เข้าสู่การค้าประเวณีมาก่อน ตลอดจนการรู้แหล่งค้าประเวณีในกรุงเทพฯและเมือง ชายแดน ทำให้พ่อแม่สามารถพาลูกเข้ามาส่งแหล่งรับได้โดยไม่ต้องผ่านนายหน้าหรือคนกลางใน ท้องถิ่น รวมทั้งมูลเหตุอื่น ๆ เช่น เกิดความอับอายอันมีสาเหตุจากเรื่องเพศและชีวิตสมรส เช่น แต่ง งานแล้วสามีตาย หรือเลิกร้าง รวมไปถึงภาวะวิกฤติในครอบครัว ซึ่งก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หญิง และเด็กสาวต้องขายบริการ เช่น ในกรณีเจ็บป่วยของสมาชิกในครอบครัวทำให้เกิดความจำเป็นที่จะ ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก หรือภาวะหนี้สิน การที่สามารถเบิกเงินก่อนล่วงหน้าได้ก่อน ทำให้แหล่ง ค้าประเวณีกลายเป็นที่พึ่งพิงของครอบครัวที่ประสบปัญหา โดยใช้เด็กสาวเป็นตัวประกันเงินที่จะได้ รับล่วงหน้า และต้องทำงานให้หนี้โดยการค้าประเวณี การซื้อขายในรูปแบบดังกล่าว ทำให้เห็นว่า หญิงและเด็กสาวที่ถูกค้ากลายเป็นแรงงานทาสของสถานประกอบการค้าประเวณีที่เป็นนายเงินของ หญิงสาวเหล่านี้⁴³

สำหรับเมืองที่เป็นจุดหมายปลายทางหลัก ซึ่งหญิงและเด็กสาวจากหมู่บ้านในชนบทโดย เฉพาะทางภาคเหนือของประเทศไทย เดินทางเข้ามาค้าประเวณี ก็คือ เมืองใหญ่ ๆ ซึ่งได้แก่กรุงเทพฯ และอำเภอในภาคใต้ เช่น หาดใหญ่ สุโขทัย ซึ่งจะสังเกตได้ว่าแหล่งรับนี้เป็นศูนย์รวมของการค้า และเป็นแหล่งท่องเที่ยว ผู้ใช้บริการนอกจากจะเป็นคนไทยแล้วก็ยังมีคนต่างชาติทั้งจากประเทศ เพื่อนบ้านทางภาคใต้ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และจากภูมิภาคอื่น ๆ เช่น อาหรับ ยุโรปด้วย⁴⁴

- เดินทางไปขายบริการยังต่างแดน

หลังจากที่หญิงและเด็กสาวจากหมู่บ้านในชนบทถูกชักจูงล่อลวง เข้าสู่แหล่งค้าประเวณีใน ประเทศแล้ว ในระยะต่อมาหญิงและเด็กสาวเหล่านี้จะถูกชักนำเข้าไปค้าประเวณีในต่างประเทศ โดย

⁴³ ศิริพร สะโครบาเนค และคณะ, การค้าหญิง : ภาวะสิทธิสังคมไทย (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิผู้ หญิง, 2540), หน้า 78.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73.

หญิงสาวจากหมู่บ้านทางภาคเหนือเดินทางไปขายบริการในประเทศเพื่อนบ้าน คือ มาเลเซียและสิงคโปร์ ในขณะที่หญิงสาวจากภาคอีสาน ก็จะเดินทางไปยังประเทศสิงคโปร์และตะวันออกกลาง ในรูปของคนที่ทำงานบ้าน ส่วนหญิงสาวจากกรุงเทพฯและพัทยา เดินทางสู่ประเทศในแถบยุโรป อาทิเช่น เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ และเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ในช่วงหลัง ๆ พบว่าหญิงสาวจากหมู่บ้านในชนบทจะถูกชักนำให้เดินทางไปค้าประเวณีในประเทศญี่ปุ่นเป็นส่วนมาก เนื่องจากเข้าใจว่าจะมีรายได้ที่ดี ในขณะที่ความเป็นจริงแล้วหญิงสาวทั้งหมดที่เดินทางไปญี่ปุ่นต่างก็ถูกขายให้แก่เจ้าของร้านอาหาร บาร์ และต้องทำงานใช้หนี้ค่าเดินทางเป็นจำนวนมาก บางรายพบว่าต้องทำงานใช้หนี้เป็นเงินสี่แสนถึงเจ็ดแสนบาท ซึ่งในระยะต่อมาจำนวนหนี้ได้เพิ่มขึ้นสูงสุดถึงหนึ่งล้านบาท⁴⁵

2. การนำหญิงต่างชาติเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย

ปัญหาการค้ำหญิงชนกลุ่มน้อยและหญิงต่างชาติ เพื่อบังคับค้าประเวณีในประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากเด็กหญิงและหญิงสาวชาวไทยรู้แหล่งเดินทางที่จะไปค้าประเวณีในประเทศได้โดยไม่ต้องผ่านเอเยนต์คนกลางติดต่อให้ และมีโอกาสที่จะเลือกสถานที่ทำงานที่ไม่มีการบังคับ ทารุณ ตลอดจนมีค่าตอบแทนที่ดีกว่า ทำให้เครือข่ายนักค้าหญิงและเด็กและเจ้าของแหล่งค้าประเวณีราคาต่ำขาดรายได้จากแรงงานบังคับเพื่อให้บริการทางเพศ จึงต้องเสาะแสวงหาผลประโยชน์จากหญิงกลุ่มอื่นต่อไป การเติบโตของอุตสาหกรรมทางเพศก็เป็นปัจจัยผลักดันให้เสาะหาหญิงและเด็กกลุ่มใหม่มาตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อบริการทางเพศ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ซื้อที่เป็นแรงงานต่างชาติ อาทิเช่น ชาวพม่าที่ถูกนำมาใช้เป็นแรงงานราคาถูกโดยเป็นลูกเรือประมงทางภาคใต้ของประเทศไทย นอกจากนั้นการแพร่กระจายของโรคเอดส์ก็ทำให้เกิดความต้องการในหมู่ลูกค้าที่จะรับบริการทางเพศจากเด็กสาวที่บริสุทธิ์มากขึ้น เพราะเชื่อว่าจะสามารถป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ได้⁴⁶

3. การที่ชายต่างชาติเข้ามาซื้อขายหญิงสาวโดยตรงในหมู่บ้าน

นอกจากจะมีการนำหญิงและเด็กชนกลุ่มน้อย รวมทั้งหญิงต่างชาติเข้ามาค้าประเวณีในเมืองไทยแล้ว ยังพบว่าผู้ซื้อชาวต่างชาติเดินทางจากประเทศของตนเองเข้ามาเสาะหาซื้อหญิงและเด็กโดยตรงในหมู่บ้านด้วย โดยจะมีแหล่งคนกลางที่ติดต่อระหว่างหมู่บ้านและลูกค้าในต่างประเทศจัดหาหญิงไว้ให้ การซื้อขายจะกระทำในรูปของการให้เงินสินสอดแก่พ่อแม่ของเด็กสาว หลังจากนั้นจะ

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 86.

ให้เงินเดือนประจำแก่ผู้หญิง หากเด็กสาวให้บริการดูแลในช่วงที่มาพำนักอยู่กับกันก็จะมีรางวัลอื่น ๆ ให้ เช่น ช่วยสร้างบ้านหรือซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้ พ่อแม่ของผู้หญิงสาวจะพอใจกับวิธีการซื้อขายโดยตรงเพราะคิดว่าเป็นการอยู่กับกันเยี่ยงสามี-ภรรยา ซึ่งต่างกับการไปค้าประเวณีที่ต้องให้บริการกับชายเป็นจำนวนมาก

ข. กระบวนการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศไทย

กระบวนการนำหญิงไทยไปสู่ตลาดการค้าหญิงทั้งในและต่างประเทศ กระทำกันเป็นเครือข่าย มีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน โดยเริ่มจากเครือข่ายในท้องถิ่นซึ่งอาจเป็นญาติคนรู้จัก หรือหญิงที่เคยย้ายถิ่นค้าประเวณี ได้เสาะแสวงหา ชักจูงหญิงสาวโดยตรงจากหมู่บ้าน พ่อแม่และครอบครัวก็เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเดินทางไปทำงานต่างแดนของผู้หญิงเหล่านี้ ทั้งยังสนับสนุนในลักษณะช่วยหาเงินค่านายหน้าให้กับเอเยนต์คนกลางในท้องถิ่นด้วยการกู้หนี้ยืมสินหรือจำนองที่ดิน เป็นต้น สำหรับนายหน้าหรือคนกลางในระดับจังหวัดจะมีเครือข่ายของตนในหลายพื้นที่ในจังหวัดของตนและจังหวัดใกล้เคียง นายหน้าระดับนี้บางคนได้เคยเดินทางไปทำงานในต่างประเทศมาก่อนและรู้ช่องทางส่งหญิง โดยจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดหาหญิงที่ต้องการเดินทางและพ่อแม่มาสู่เครือข่ายของตนในกรุงเทพฯ ในขณะที่นายหน้าในกรุงเทพฯ จะเป็นศูนย์รวมการส่งออกผู้หญิง ซึ่งนายหน้าระดับประเทศจะมีความสัมพันธ์กับแหล่งรับซื้อ และมีเครือข่ายกับนายหน้าในประเทศอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งแวะพักรับส่งผู้หญิง หลังจากนั้นจะมีนายหน้าต่างชาติเป็นผู้รับซื้อและขายต่อหญิงที่เดินทางเข้ามาในประเทศแหล่งรับ นายหน้าเหล่านี้มีเครือข่ายกับสถานค้าบริการในประเทศของตน และมีความสัมพันธ์กับประเทศแหล่งส่ง นอกจากจะจัดส่งและขายต่อผู้หญิงในประเทศตนแล้ว ยังสามารถขายต่อผู้หญิงไปยังประเทศอื่น ๆ ที่มีความต้องการแรงงานทางเพศของผู้หญิงเหล่านี้ด้วย⁴⁷

2.3 องค์การอาชญากรรมกับการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ

ปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงจากในอดีตที่มีผู้ประกอบการเพียงไม่กี่คน มาเป็นการประกอบอาชญากรรมในรูปขององค์การอาชญากรรม (Organized Crime) ซึ่งนอกจากจะประกอบอาชญากรรมภายในประเทศแล้ว ยังขยายขอบข่ายการกระทำความผิดไปอย่างกว้างขวาง

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 146-147.

ครอบคลุมถึงอาชญากรรมระหว่างประเทศ ในลักษณะขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ⁴⁸ ดังเช่น อาชญากรรมการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศที่เกิดขึ้นในภูมิภาคแม่น้ำโขง

ธุรกิจการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศที่มีการดำเนินงานโดยองค์การอาชญากรรม จะมี การติดต่อประสานงานระหว่างองค์การอาชญากรรมด้วยกัน มีเครือข่ายเชื่อมโยงกัน มีการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน ให้อากแก่การป้องกันและปราบปราม โดยในกรณีที่เป็นการค้าหญิง และเด็กเพื่อบริการทางเพศภายในประเทศ จะมีการดำเนินงานโดยหลอกลวงหญิงหรือเด็กในรูปแบบ ต่าง ๆ อาทิเช่น เดินทางไปติดต่อกับครอบครัวของเด็กหรือหญิงสาวโดยตรง โดยหลอกลวงว่ามีงาน จะให้ทำงานสบาย ไม่ลำบาก รายได้ดี หรือชักชวนและหลอกลวงว่าต้องการรับเด็กไว้อุปการะ เป็นบุตรบุญธรรม เนื่องจากไม่มีบุตร โดยจะเลี้ยงดูให้การศึกษาเป็นอย่างดี ถ้าครอบครัวเด็กและเด็ก ยินยอมตกลงเดินทางไปด้วยก็จะมอบเงินจำนวนหนึ่งไว้ให้ครอบครัวเด็ก ซึ่งจะต้องลงลายมือชื่อเอา ไว้ในกระดาษเปล่าที่ในเวลาต่อมาจะกลายเป็นสัญญากู้เงินเพื่อใช้บังคับเด็กหรือหญิงสาวให้ค้า ประเวณีตามคำสั่งของตน หลังจากนั้นก็จะนำเด็กไปส่งมอบแก่สถานค้าประเวณีต่อไป หรือตั้งสำนัก งานจัดหางานขึ้นภายในตัวจังหวัด โดยเอเยนต์ผู้จัดหาจะชักชวนโดยหลอกลวงเด็กหรือหญิงสาวที่ มาจากต่างจังหวัด โดยเสนองานที่มีรายได้ดีให้ทำ ถ้าเด็กหรือหญิงสาวหลงเชื่อเอเยนต์ผู้ค้าก็จะพา เด็กหรือหญิงสาวเข้าไปในสำนักจัดหางานและบังคับข่มขืน ตลอดจนทำร้ายร่างกายให้เด็กหรือหญิง สาวค้าประเวณีในสถานค้าประเวณีที่ได้จัดเตรียมเอาไว้ ซึ่งโดยปกติแล้ว สถานการค้าประเวณีจะมี 2 รูปแบบ คือ

- สถานการค้าประเวณีโดยตรง ซึ่งเป็นสถานที่ที่จัดไว้เพื่อค้าประเวณีและบริการทางเพศโดย เฉพาะ เช่น ซ่องโสเภณีต่าง ๆ ซึ่งถือว่าการกระทำและการดำเนินการที่ผิดต่อบทบัญญัติ กฎหมายโดยแจ้งชัด

- สถานการค้าประเวณีโดยแอบแฝง เป็นสถานที่ที่ไม่ได้จัดไว้เพื่อค้าประเวณีและบริการทางเพศ โดยตรง ซึ่งอาศัยธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมาย เป็นเครื่องมือป้องกันและอาศัยช่องว่างของกฎหมาย เพื่อ ดำเนินการและกระทำการที่ผิดกฎหมาย เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมและดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่ของ รัฐ ซึ่งในปัจจุบันสถานที่ค้าประเวณีแบบแอบแฝงเป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก และมีจำนวนที่ตั้งมาก

---

⁴⁸ สุชาติ ไตรประสิทธิ์, "ประเทศไทยกับความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา" เสวนาทาง วิชาการ เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามและลงโทษการกระทำผิดทางเพศต่อ เด็ก, (สำนักงานอัยการสูงสุด, ECPAT, กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เครือข่ายสิทธิเด็กเอเชียเนืท, 2537), หน้า 1.

กว่าสถานค้าประเวณีโดยตรง เช่น ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย บาร์ ผับ ไนท์คลับ โรงน้ำชา อาบอบนวด และคาราโอเกะ เป็นต้น⁴⁹

สำหรับธุรกิจการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ ได้มีการพัฒนารูปแบบและกระบวนการ ตลอดจนมีแนวโน้มที่จะขยายตัวขึ้นเป็นอย่างสูง โดยธุรกิจดังกล่าวมีการดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรม ซึ่งจะมีการติดต่อประสานงาน ระหว่างองค์กรอาชญากรรมในประเทศ และองค์กรอาชญากรรมต่างประเทศ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการจัดหาเด็กหรือหญิงสาวเพื่อบริการทางเพศ ซึ่งทำให้ธุรกิจการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติที่ดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรม มีรูปแบบและวิธีการที่สลับซับซ้อน มีการเตรียมการ วางแผนขั้นตอนในการปฏิบัติการเป็นอย่างดี ทำให้ก่อให้เกิดความยากลำบากในการที่จับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วพบว่า จะเป็นการนำหญิงและเด็กชาวต่างชาติเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย และพบว่าจะเป็นหญิงหรือเด็กจากประเทศเพื่อนบ้านของไทยในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย เนื่องจากการนำเข้าเด็กหรือหญิงสาว สามารถกระทำการได้สะดวกรวดเร็วและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีจำนวนไม่สูงมากนัก โดยการนำเข้าทางรอยต่อตามแนวชายแดนระหว่างประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมและดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นอกจากนี้ ยังมีเด็กหรือหญิงสาวจากทวีปยุโรปที่ถูกนำเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย โดยองค์กรอาชญากรรม และพบว่าจะค้าประเวณีในสถานค้าประเวณีแบบแอบแฝงเท่านั้น เช่น บาร์ ผับ ไนท์คลับ เป็นต้น รูปแบบและการดำเนินการจะกระทำโดยถูกต้องตามกฎหมาย มีการขอวีซ่าเข้าประเทศอย่างถูกต้องแต่จะอาศัยอยู่ในประเทศไทยยาวนานกว่าที่วีซ่ากำหนด⁵⁰ ทำให้ยากแก่การป้องกันและปราบปราม

นอกเหนือจากการนำหญิงหรือเด็กต่างชาติเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยแล้ว ยังมีกรณีการส่งออกเด็กหรือหญิงสาวในประเทศไทย เพื่อนำไปค้าประเวณีในต่างประเทศ ซึ่งพบว่า ประเทศที่

⁴⁹ ศิริเมชล์ พงษ์ไพจิตร, "การนำหลักสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม : ศึกษากรณีการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการค้าประเวณี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 50.

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

เป็นจุดหมายปลายทางมีทั้งประเทศในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป และทวีปเอเชีย อาทิเช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมัน ญี่ปุ่น ได้หัน แม้กระทั่งประเทศเพื่อนบ้านของไทยในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน ก็กลายเป็นแหล่งสำคัญในการส่งออกเด็กหรือหญิงสาวจากประเทศเพื่อนำไปค้าประเวณี เพราะเหตุที่ว่าค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการนำพาเด็กหรือหญิงสาวออกนอกประเทศมีจำนวนเงินไม่สูงนัก และมีวิธีการลักลอบนำพาเด็กหรือหญิงสาวดังกล่าวได้สะดวกและรวดเร็ว โดยการอาศัยเขตพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยเป็นสถานที่ลักลอบออกนอกประเทศ

เพราะเหตุที่รูปแบบของการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ ได้พัฒนาไปสู่รูปแบบขององค์กรอาชญากรรมที่มีขั้นตอนและการดำเนินงานที่สลับซับซ้อน ที่มีผู้มีอิทธิพลเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง กระบวนการดังกล่าว อีกทั้งยังมีธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายบังหน้า นอกจากนี้เจ้าพนักงานของรัฐบางคนก็ประพฤติมิชอบ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ และคอยให้ความช่วยเหลือ ทำให้มาตรการทางกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ไม่เพียงพอที่จะป้องกันและปราบปรามปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งจะได้ทำการศึกษาในบทต่อ ๆ ไป

2.3 ผลกระทบจากปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในภูมิภาคแม่น้ำโขง

ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ ได้ส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการล่อลวงบังคับค้าประเวณี การกักขัง การข่มขืน การทำร้ายร่างกาย แม้กระทั่งการฆาตกรรมเด็กหรือหญิงสาวที่ถูกข่มขืน รวมไปถึงปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ในส่วนของรัฐ ก็ได้ก่อให้เกิดการประพฤติมิชอบ และทุจริตในบางส่วนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และมีผลเสียต่อชื่อเสียงเกียรติคุณของประเทศ เนื่องจากการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

ผลกระทบจากปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. การคอรัปชั่น จากกรณีทั้งหลาย ๆ ประเทศได้มีมาตรการป้องกันและปราบปรามปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กจากภูมิภาคแม่น้ำโขง มิให้ถูกนำเข้าไปค้าประเวณีในประเทศของตน โดยได้มีการเผยแพร่ข้อเท็จจริง โจมตีการกระทำของกระบวนการค้าหญิงและเด็ก และได้มีการเรียกร้องให้รัฐบาลของหญิงที่ถูกนำไปค้าประเวณีแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ทำให้รัฐบาลของประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขงจำเป็นต้องมีมาตรการ

ที่เข้มงวดเพื่อป้องกันและปราบปรามปัญหาดังกล่าว แต่เนื่องจากธุรกิจการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศเป็นธุรกิจที่ทำกำไรมหาศาลให้แก่ผู้ประกอบการดังกล่าว จึงมีการติดต่อและให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้าหญิงและเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่จากกองตรวจคนเข้าเมือง เพื่อให้หลีกเลี่ยงการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้ไม่รู้ไม่เห็น เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ธุรกิจการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศดำเนินไปได้โดยสะดวกและประสบความสำเร็จ จึงอาจกล่าวได้ว่า การค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของการคอร์รัปชัน⁵¹

2. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ธุรกิจการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศก่อให้เกิดปัญหาผู้หญิงและเด็กถูกพ่อแม่ผู้ปกครองขายให้เป็นหญิงค้าประเวณี และปัญหาการมีบุตรนอกสมรส ซึ่งส่วนใหญ่แล้วพบว่าไม่ทราบว่าใครเป็นพ่อของเด็ก เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาต่อสังคมในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเกิดและแพร่กระจายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อาทิเช่น กามโรค และโรคเอดส์ เป็นต้น เพราะเหตุที่ว่าหญิงเหล่านี้จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่พบว่ายังไม่ได้มีการป้องกันอย่างถูกต้อง ทั้งจากตัวหญิงนั้น ๆ เอง และจากตัวชายผู้ใช้บริการด้วย อีกทั้งเมื่อเกิดโรคขึ้น ก็ได้มีการรักษาอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดการแพร่กระจายของโรคอย่างกว้างขวาง

- ปัญหายาเสพติด ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ กล่าวคือ การที่จะนำเด็กหรือหญิงสาวมาบังคับค้าประเวณี หลาย ๆ กรณีพบว่าหญิงมิได้สมัครใจมา แต่ถูกล่อลวง บังคับ กักขัง ทารุณ ด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมไปถึงการใช้ยาเสพติด ทำให้หญิงและเด็กติดยา จนต้องทำตามคำสั่งทุกอย่าง ไม่อาจหลบหนีไปไหนได้และต้องถูกบังคับให้ค้าประเวณีอยู่ตลอดไปจนกว่าจะหมดสภาพ หมดโอกาสที่จะไปประกอบอาชีพอื่น กลายเป็นปัญหาของสังคม นอกจากนี้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะโรคเอดส์หรือปัญหา ยาเสพติด ก็เป็นปัญหาสำคัญที่รัฐจะต้องแบกภาระในการจัดสถานบริการในการบำบัดรักษาและหามาตรการแก้ไข ยิ่งไปกว่านั้นปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศยังก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การล่อลวง การลักพาตัว หน่วงเหนี่ยวกักขัง การถูกทารุณกรรม ฯลฯ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติภูมิของประเทศที่มีผู้หญิงที่มีอาชีพโสเภณีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ

⁵¹ อรวรรณ จันท์ทอง, “ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีการค้าประเวณีในต่างประเทศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 41.

ประเทศไทย ที่เป็นแหล่งนำเข้าและส่งออกผู้หญิงและเด็กเพื่อการค้าประเวณี ทำให้ภาพพจน์ที่ดั่งงามของหญิงไทยในสายตาชาวต่างชาติเสื่อมเสีย

3. ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำเป็นต้องทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยหารูปแบบและเทคโนโลยีในการที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ เช่น การคิดค้นยาในการบำบัดรักษาการติดเชื้อไวรัสและโรคเอดส์ รวมทั้งการคิดค้นวัคซีนป้องกันโรคเอดส์ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันคนเอเชียกำลังตกเป็นเหยื่อของโรคเอดส์อย่างหนัก โดยเฉพาะชาติในแถบเอเชียใต้และเอเชียอาคเนย์ โดยวงการผู้เชี่ยวชาญในที่ประชุมโรคเอดส์ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เปิดเผยว่า ขณะนี้มีประชาชนในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ติดเชื้อโรคเอดส์กันมากถึง 7 ล้านคน โดยที่จำนวนผู้ติดเชื้อได้เพิ่มทวีขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่โครงการต่อต้านโรคเอดส์ของสหประชาชาติกล่าวว่า ชาติในภูมิภาคเหล่านี้เฉพาะอินเดียชาติเดียว มีประชากรติดเชื้อมากถึง 4 ล้านคน มากกว่าชาติใดในโลก ในกัมพูชา หนุ่มสาวในวัยฉกรรจ์ติดเชื้อกันมากถึง 5 % ของทั้งชาติ หรือ 1 ใน 20 คน ในไทยมีผู้ติดเชื้อประมาณ 2 % ของประชากรทั้งหมด⁵² ซึ่งทำให้สูญเสียงบประมาณทรัพยากรต่าง ๆ โดยไม่จำเป็น

4. เกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน การค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการล่อลวง บังคับให้ทำการค้าประเวณี การกักขังควบคุมให้อยู่ในสถานที่จำกัด การทำให้สูญเสียอิสรภาพตกอยู่ในภาวะจำยอมปราศจากอำนาจตัดสินใจ ไม่มีสิทธิเสรีภาพในการดำรงชีวิตและความมั่นคงแห่งตน ฯลฯ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำที่ขัดหรือละเมิดต่อหลักสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ตามบทบัญญัติแห่งกฎบัตรสหประชาชาติและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน⁵³

จากที่กล่าวมาข้างต้น การแก้ไขและป้องกันปัญหานี้สำหรับภูมิภาคแม่น้ำโขง จึงจำเป็นต้องใช้มิติในเรื่องสิทธิมนุษยชนมาเป็นกรอบในการแก้ไขปัญหา และผลักดันให้ทุกประเทศในภูมิภาคแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาดังกล่าวให้มากขึ้น กฎหมายระหว่างประเทศหลายฉบับที่มีเจตนารมณ์เพื่อขจัดการเป็นทาสและการค้าหญิงและเด็ก⁵⁴ กฎหมายเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือใน

⁵² หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันอังคารที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2542, หน้า 7.

⁵³ อรรถรรณ จันทร์ทอง, "ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีการค้าประเวณีในต่างประเทศ," อ้างแล้ว, หน้า 50-54.

⁵⁴ โปรดดูรายละเอียดในหัวข้อ 4.1

การแก้ไขปัญหาและให้การคุ้มครองแก่หญิงหรือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ อาทิเช่น ในข้อ 4 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ว่าด้วยความเป็นทาสและการค้าทาส ที่กำหนดให้การหญิงและเด็กเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าทาส⁵⁵ หรือคำปฏิญญาจากเวียนนา (Vienna Declaration) พ.ศ. 2536 ก็ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า การค้าหญิงเป็นความรุนแรงและเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้หญิง⁵⁶

---

⁵⁵ อรวรรณ จันทร์ทอง, "ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีการค้าประเวณีในต่างประเทศ," อ่างแล้ว, หน้า 55.

⁵⁶ ชุตินา จันทศิริ และคณะ, ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาค้าหญิงข้ามชาติ (กรุงเทพมหานคร : โครงการวิจัยและปฏิบัติการเรื่องการค้าหญิง มูลนิธิผู้หญิง, 2538), หน้า 34.